

Natuurinclusief gedrag van burgers

Achtergrond

Om de biodiversiteit te herstellen en om de waarde van natuur voldoende te verankeren in andere maatschappelijk relevante opgaven zoals opwarming van steden, luchtkwaliteit en dergelijke, is draagvlak voor natuur én natuurbeleid nodig, ook bij burgers. Over het algemeen genieten mensen van een groene leefomgeving: natuur en landschap leveren een bijdrage aan recreatie, gezondheid, cultuurhistorie, vestigingsklimaat, waarden van woonomgeving en biodiversiteit.

Burgers nemen ook vanuit hun eigen perspectief een grote diversiteit aan initiatieven om hun omgeving te vergroenen. Dit zijn voornamelijk initiatieven met als doel om de directe woonomgeving aangenamer en/of mooier te maken. Daarnaast is er ook een breed scala van burgerinitiatieven dat zich richt op natuurbescherming en biodiversiteitsherstel, ook in natuurgebieden (zie hiervoor de Balans van de Leefomgeving).

Denk bijvoorbeeld aan maatschappelijke organisaties die een rol spelen in actieve soortbescherming, educatie, gegevensverzameling en particulier beheer van een deel van het Natuurnetwerk Nederland.

De Rijksoverheid zet in op burgerparticipatie en wil de maatschappelijke betrokkenheid bij de natuur vergroten. Hoe groter de maatschappelijke betrokkenheid, hoe groter het draagvlak voor maatregelen op het gebied van biodiversiteitsherstel, maar ook voor bijdragen aan andere verwante rijksopgaven zoals klimaatadaptatie en gezondheid.

De verstedelijking in Nederland zet door, waardoor de afstand tussen de burger en de natuur steeds groter wordt en bijgevolg het draagvlak voor natuurbeleid potentieel kleiner. Natuurinclusieve verstedelijking en inzet van burgers zijn belangrijke elementen voor het behoud van de natuur en biodiversiteit. 'Natuurinclusiviteit' betekent dat de natuur er ook baat bij heeft.

Vraagstuk

Binnen dit thema is de centrale vraagstelling: hoe zorg je ervoor dat burgers ook zelf iets doen voor biodiversiteit? Wat drijft hen, wat motiveert hen, wat zet aan tot echte actie en wat hebben ze daarvoor nodig?

- **Onderliggende vragen hierin zijn:**
  - Wat is nodig om burgers meer natuurbetrokken te maken?
  - Hoe kun je een Lerend Netwerk creëren, zodat het niet meer gaat om individuele burgers maar om effectieve netwerken van burger-, en natuurorganisaties?
  - Hoe kan de rol van biomonitoring en citizen science een rol spelen (gericht op de soortenorganisaties) in het vergroten van de natuurbetrokkenheid en actiebereidheid voor natuur?
  - Wat zet burgers aan tot het leveren van een bijdrage aan de natuurinclusieve samenleving (verbeteren van de leefomgeving, klimaatverandering, wooncomfort, gezondheid, etc...)? Welke motieven leiden tot welke acties?
  - Welke communicatiestrategie is effectief voor het betrekken van burgers bij de natuur? Welk taalgebruik is hierbij nodig (inclusieve transitie)?
  - Wat zijn daarbij de daadwerkelijke triggers om tot actie te komen? (kennis, good-practices, geld, advies en steun, organisatie ?) Welke voorwaarden zijn nodig om burgers te activeren?
  - Welke handelingsperspectieven biedt dit voor bijvoorbeeld beleidsmakers om zelf – en/of via intermediairs zoals natuurorganisaties – interventies te plegen die dit ondersteunen?

Doel van het onderzoek

Het hoofddoel van het beoogde project is om via praktijkgericht onderzoek de motieven en triggers van burgers, om een daadwerkelijke en concrete bijdrage te willen leveren aan een meer natuurinclusieve samenleving, in kaart te brengen. Daarnaast is de wens om inzicht te krijgen in de voorwaarden voor burgers om in actie te komen en hoe overheden hierin kunnen voorzien.

Specifieke wensen consortium

Aanvullend op de standaard eisen voor consortium zoals benoemd in paragraaf 3.4 Subsidievoorwaarden, wordt de aanvrager voor dit thema expliciet gevraagd om te komen tot een breed consortium dat interdisciplinair kan werken.

Afhankelijk van de invulling van het beoogde project kan dit onderwerp raakvlakken hebben met bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, onderzoeksgroepen met kennis over sociologie, gedragswetenschappen of vormgeving. Ook aansluiting met universitaire groepen kan van meerwaarde zijn. Indien de aanvrager geen gebruik maakt van deze uitnodiging is het wenselijk om in de aanvraag te onderbouwen waarom dat niet passend is in het betreffende beoogde project.

Externe bronnen aansluitend bij dit thema

- **Beleid:**
  - Website IPBES: <https://ipbes.net/>
  - IPBES Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services <https://www.ipbes.net/global-assessment>
  - WWF Living Planet Report: Nederlandse natuur in grote problemen https://www.wwf.nl/wat-we-doen/actueel/nieuws/wwf-living-planet-report-2020/?gclid=EAlaIQobChMIpa2Sv-rq6wIVDZ53Ch3iZgK3EAAYASAAEgLnAPD_BwE
  - WWF Living Planet Report: Natuur en landbouw verbonden <https://www.wwf.nl/globalassets/pdf/lpr/wwf-living-planet-report-nederland-2020-natuur-en-landbouw-verbonden.pdf>
  - Deltaplan Biodiversiteitsherstel <https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/themas>

- **Theorie en praktijk:**
  - WUR project: Rol burgers in natuurbeheer <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksprojecten-LNV/Expertisegebieden/kennisonline/Rol-burgers-in-natuurbeheer.htm>
  - Website biodiversiteit.nl: Tips om burgers te betrekken en overtuigen http://www.biodiversiteit.nl/bap/aan_de_slag/overtuigen/tips-om-burgers-te-betrekken-en-overtuigen

- Kennisportaal klimaatadaptatie
<https://klimaatadaptatienederland.nl/?ActLbl=burgers-voor-natuur&ActlmlDt=222945>
- Website biodiversiteit.nl: Burgers aan de slag met biodiversiteit
<http://www.biodiversiteit.nl/slag/burgers-slag-biodiversiteit/>
- Groen Kennisnet: Steeds meer burgerinitiatieven in natuur
<https://www.groenkennisnet.nl/nl/groenkennisnet/show/Steeds-meer-burgerinitiatieven-in-natuur.htm>
Website Steenbreek <https://steenbreek.nl/>
WUR Report: Van passiviteit tot passie: een rijkdom aan drijfveren voor natuurbeleid <https://research.wur.nl/en/publications/van-passiviteit-tot-passie-een-rijkdom-aan-drijfveren-voor-natuur>
- Nature Today: Wat motiveert groene vrijwilligers?
<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=27393>

